

TEM/AKO/AURA/Johanna Osenius

Kuuleminen hallintovaliokunnan kokouksessa tiistaina 14.7.– U 25/2020 vp.

U-kirjelmä 25/2020 sisältää 6 komission esitystä:

- 1) Ohjelmakauden 2014-2020 osalta
 - a. Uusi pääosin elpymisvälineen kautta rahoitettava **REACT EU -väline**
 - b. Mahdollisuus siirtää osa REACT EU:n rahoitusta vähävaraisimpien avun (FEAD) -rahastoon
 - c. **Nuorisotyöllisyysaloitteen** lisämäärärahoista 2020 johtuva mukautus nykykauden koheesiopolitiikan rahastoja koskevaan yleisasetukseen
- 2) Ohjelmakauden **2021-2027 osalta muutokset ohjelmakautta koskevaan** yleisasetukseen, jossa annetaan rahastoja koskevat yleiset säännöt sekä muutokset sektorikohtaisiin Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahasto plus –asetuksiin

Lisäksi osana elpymispakettia komissio ehdotti muutoksia oikeudenmukaisen siirtymän rahaston määrärahoihin ohjelmakaudelle 2021-2027, mutta tästä annetaan erillinen u-jatkokirje (UJ21/2020)

REACT EU

- REACT EU –välineen kautta **55 mrd lisärahoitusta kuluvalle ohjelmakaudelle 2014-2020**
- **Toimeenpano Suomessa käynnistyy vuoden 2021 alusta**, kun varat on otettu osaksi valtion talousarviota. (Vuoden 2020 syksyllä on käytettävissä muuta rahoitusta korona-elvytykseen).
- Hankkeiden toteutusaika päättyisi **31.12.2023**
- Rahoitus jaettaisiin jäsenmaiden kesken omalla laskentamenetelmällä, jossa huomioidaan **Korona-kriisin vaikutukset jäsenmaihiin (BKT ja työttömyys) sekä jäsenmaiden suhteellinen vauraus** (ns. perinteinen koheesio-logiikka: köyhemmät saavat enemmän). Laskentamenetelmään sisältyisi lisäksi **jäsenmaakohtainen tukikatto**, joka toteutuu vain rikkaimpien maiden osalta ja on niille erittäin tiukka (0,07% BKT:sta, FR hieman enemmän)
- Suomen rahoitus olisi 55 mrd kokonaisuudesta vain noin **150 miljoonaa euroa**. Suomen saanto määrittyisi **tukikaton kautta**, eikä siihen siten vaikuttaisi kriisin tosiasialliset vaikutukset Suomen talouteen ja yhteiskuntaan
- Suomen osuus on n. 0,3% kokonaisuudesta, mikä on noin neljännes vähemmän kuin Suomen osuus ohjelmakauden 2014-2020 kokonaisrahoituksesta. Suomen maksuosuus välineestä olisi n. 1,7% (= yli 900 miljoonaa, nettovaikutus -785 mio)
- Laskentamenetelmässä hyödynnettäisiin kesän 2020 ja 2021 BKT- ja työttömyystilastoja, joten jäsenvaltiokohtaista saantoa ei voida vielä määritellä. Suurimmat hyötyjät euromääräisesti olisivat kuitenkin Espanja ja Italia, joiden osuus voisi olla jopa noin 50% kokonaisrahoituksesta. Rahoitusta kertyisi myös ns. koheesiomaille, joissa korona-vaikutukset ovat olleet pienempiä (esim. PL)
- Laskentamenetelmässä tukikaton leikkaamat varat jaettaisiin uudelleen köyhemmille maille (alle 100% BKTL). Tämä siirtäisi rahoitusta noin kolmanneksen rikkaimmista köyhemmille maille (vajaa 20 mrd) ja käytännössä mukailisi ns. perinteistä ”koheesio”-logiikkaa.
- REACT EU lisärahoitus tulisi käyttää uuteen toimintapoliittiseen tavoitteeseen: **COVID-19 pandemian vahinkojen korjaaminen ja talouden vihreän, digitaalisen ja joustavan elpymisen valmisteleminen.**

- **Jäsenvaltiot päättäisivät itse, miten varat jaetaan kansallisesti.** Varat tulisi ohjelmoida omana toimintalinjanaan olemassa olevissa ohjelmissa tai perustaa uusi ohjelma. Ohjelma-valmistelu olisi kevennettyä

Muutokset ohjelmakauden 2021-2027 koheesiopolitiikan asetuspakettiin

- Muutosehdotus **ei sisällä muutoksia** koheesiopolitiikan ohjelmakauden 2021-2027 määrärahoihin tai jäsenvaltiokohtaisiin **saantoihin**
- Ehdotus sisältää muutoksia, jotka mahdollistaisivat **lisäjoustoja rahastojen välisiin määrärahasiirtoihin ja tuleviin kriisitilanteisiin.**
- EAKR-rahaston toimiin lisättäisiin **resilienssin vahvistaminen ja kriittiset terveydenhoidon ja katastrofien hallintaan liittyvät tarvikkeet.** Lisäksi **kulttuurin ja matkailun tukemiseksi** ehdotetaan omaa erityistavoitetta ja mukautettaisiin sääntöjä vastaamaan tilapäisiä valtiontukisääntöjä vaikeuksissa olevien yritysten osalta.
- ESR+:ssa korotettaisiin **nuorisotyöttömyyden korvamerkintää** 15% tietyissä maissa, joissa nuorisotyöttömyys on korkealla tasolla (Suomi ei kuulu näihin) ja lisättäisiin uusi **lapsiköyhyystoimien korvamerkintä**, 5%. Lisäksi terveysalan toimintalohko (**Health EU**) siirrettäisiin omaksi ohjelmakseen ja siitä annettaisiin erillinen asetus (u-kirje STM:stä)

Valtioneuvoston kanta

- Valtioneuvosto voi **pääosin tukea** komission toukokuussa 2020 antamia ehdotuksia koheesiopolitiikan elvytystoimiksi.
- Taloudellista elpymistä ja kilpailukyvyn vahvistamista tukisivat varsinkin **panostukset vihreään kasvuun, digitalisaatioon ja TKI-toimintaan.** Uudistusten jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon kestävä kehitys ja ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvät tavoitteet. Lisäksi toimissa tulee ottaa huomioon taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys, joihin rakennerahastovaroilla myös pyritään.
- Rajoitetuista ja väliaikaisiksi esitetyistä **joustoista**, jotka liittyvät COVID-19-pandemian taloudellisten vaikutusten lieventämiseen jäsenvaltioissa, **tulee kriisin jälkeen luopua.** Jäsenvaltion hakemuksesta komissio voisi myöntää poikkeuksen velvollisuudesta osoittaa toimiin myös kansallista osarahoitusta. Valtioneuvosto katsoo, ettei **EU:n 100 %:n tuen käyttö ole perusteltua.**
- Komission ehdotusten **rahoituksen mitoittamiseen** ja luonteeseen avustus- tai lainamuotoisena tukena on otettu **erikseen kantaa** osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta (e 64/2020 vp).
- Valtioneuvoston kanta kokonaisuudessaan on kirjattu U-kirjelmän sivuille 7 – 8.

	Final allocation	Per capita
EU27	55 000	124
BE	325	29
BG	1 008	141
CZ	1 246	118
DK	213	37
DE	2 357	29
EE	220	167
IE	238	50
EL	2 792	259
ES	14 304	308
FR	4 430	66
HR	708	170
IT	14 536	240
CY	165	193
LV	327	167
LT	493	172
LU	44	75
HU	1 318	134
MT	82	179
NL	557	33
AT	273	31
PL	3 424	90
PT	2 045	198
RO	2 152	109
SI	321	156
SK	930	171
FI	165	30
SE	326	33